

(2) Pravilnik o organizovanju dodiplomskog, magistarskog i doktorskog studija (u daljem tekstu: Pravilnik o studiju) sadrži odredbe kojima će se bliže i detaljnije regulisati:

- a) dužina trajanja dodiplomskog, magistarskog i doktorskog studija, na svakom fakultetu, odnosno studijskom odsjeku;
- b) uslovi za upis studenata u I (prvu) godinu, kao i naredne godine, dodiplomskog, magistarskog i doktorskog studija;
- c) obaveze, način i vrijeme obavljanja stručne prakse na dodiplomskom studiju za pojedine studijske odsjeke;
- d) fakulteti, odnosno studijski odsjeci, na kojima je obavezna izrada i odbrana diplomskog rada, odnosno diplomskog ispita;
- e) način i postupak organizovanja magistarskog i doktorskog studija;
- f) uslovi i način organizovanja multidisciplinarnog dodiplomskog, magistarskog i doktorskog studija;
- g) akademske titule koje se dodjeljuju po završetku sva 3 (tri) ciklusa obrazovanja, kao i pravila za dodjelu stepena, diploma i dodatka diplomi; te
- h) druga pitanja od značaja za regulisanje specifičnosti kod pojedinih fakulteta/akademije/visoke škole, odnosno studijskih odsjeka u sva 3 (tri) ciklusa obrazovanja.

(3) Pravilnik o studiju, s elementima iz prethodnog stava, donosi Senat, uz prethodno mišljenje NNV/UNV-a fakulteta/akademije/visoke škole.

POGLAVLJE III. STUDIJ DRUGOG CIKLUSA (MAGISTARSKI STUDIJ)

Član 208. (Studij drugog ciklusa)

(1) Univerzitet, fakulteti/akademije/visoke škole, organizuju i izvode studij drugog ciklusa (u daljem tekstu: magistarski studij) za sticanje akademskog stručnog ili umjetničkog zvanja *magistra* u određenoj naučnoj ili umjetničkoj oblasti.

(2) Magistarski studij se organizuje i izvodi za redovne, ali i za vanredne studente, kao i za studente učenjem na daljinu ili kombinovanjem sva tri načina studiranja.

(3) Magistarski studij se može organizovati i izvoditi kao *dvogodišnji studij* [za kandidate koji su u I (prvom) ciklusu studija ostvarili 180 ECTS bodova] i kao *jednogodišnji studij* [za kandidate koji su u I (prvom) ciklusu studija ostvarili 240 ECTS bodova].

Član 209. (Upis na magistarski studij)

(1) Upis na magistarski studij vrši se na osnovu javnog konkursa kojeg raspisuje Senat, na prijedlog NNV/UNV-a fakulteta/akademije.

(2) Pravo upisa na magistarski studij imaju kandidati koji su okončali I (prvi) ciklus studija.

(3) Kandidat, koji je ispunio uslov iz prethodnog stava, ima pravo upisa i na magistarski studij iz drugih srodnih oblasti, koje se razlikuju od oblasti studijskog programa prvog ciklusa studija koji je završio, pod uslovima koje, na prijedlog fakulteta/akademije koji realizuje magistarski studijski program, utvrdi Senat Univerziteta.

(4) Procedure, uslovi za upis kandidata i druga pitanja koja se odnose na magistarski studij, bliže i detaljnije uređuju se Pravilnikom o studiju.

Član 210.
(ECTS bodovi jednogodišnjeg i dvogodišnjeg magistarskog studija)

(1) Cjelokupni jednogodišnji magistarski studij, uključujući i završni magistarski rad, vrednuje se s ukupno 60 ECTS bodova, a dvogodišnji postdiplomski studij s ukupno 120 ECTS bodova.

(2) Studijski programi magistarskog studija podijeljeni su na semestre, koji se, u skladu s prethodnim stavom i Evropskim sistemom prijenosa bodova, vrednuju s odgovarajućim brojem bodova u jednom semestru, odnosno u jednoj akademskoj godini.

(3) Broj ECTS bodova za pojedine predmete magistarskog studija određuje se prema ukupnom opterećenju studenta (teorijska i/ili praktična nastava, vježbe, seminarski radovi i dr.), vremenu studenta posvećenom samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, istraživački radovi i dr.), te vremenu posvećenom učenju kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanja (testovi, završni ispit i dr.).

(4) Magistarski rad se može vrednovati s najmanje prosječnim brojem ECTS bodova dva predmeta, odnosno s najviše prosječnim brojem ECTS bodova za tri predmeta.

Član 211.
(Mobilnost studenata postdiplomskog studija)

Student ima pravo da, u toku magistarskog studija, provede određeno vrijeme na srodnoj ustanovi visokog obrazovanja u zemlji ili inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata, a na osnovu bilateralnih ugovora koje zaključuje Univerzitet ili na prijedlog studenta po prethodno pribavljenoj saglasnosti fakulteta/akademije.

Član 212.
(Zajednički studijski programi postdiplomskog studija)

(1) Univerzitet može učestvovati u organizovanju i izvođenju zajedničkog studijskog programa magistarskog studija s drugim visokoškolskim ustanovama koje su matične za odgovarajući studijski odsjek, o čemu odluku donosi Senat, a na prijedlog fakulteta/akademije koja je matična za određeni zajednički studijski program.

(2) Zajednički studijski programi magistarskog studija mogu se organizovati i izvoditi na Univerzitetu iz naučnih, odnosno umjetničkih oblasti, za koje su fakulteti/akademije/visoke škole matični, na osnovu odluke Senata, a po zajedničkom prijedlogu NNV/UNV-a fakulteta/akademije.

Član 213.
(Prijava za odobrenje teme magistarskog rada)

(1) Student magistarskog studija, upisan prema konceptu 4+1+3, može podnijeti prijavu za odobrenje teme za izradu magistarskog rada (s odgovarajućim elementima, u skladu s Pravilnikom o studijima) NNV/UNV-u fakulteta/akademije, putem katedre koja je matična za dotični studij, odnosno Vijeću interdisciplinarnog univerzitetskog magistarskog studija, nakon što je ovjerio i izvršio obaveze polaganja ispita prvog semestra na magistarskom studiju, a student magistarskog studija, upisan prema konceptu 3+2+3, može podnijeti prijavu za odobrenje teme za izradu magistarskog rada nakon što je ovjerio i izvršio obaveze polaganja ispita drugog semestra na magistarskom studiju, s tim što prijavljena tema mora biti iz područja studijskog programa kojeg je pohađao.

(2) U zahtjevu, uz koji se dostavlja prijava teme magistarskog rada, student NNV/UNV-u fakulteta/akademije predlaže i mentora, uz prilaganje njegove pisane saglasnosti.

Član 214. (Imenovanje mentora)

(1) NNV/UNV fakulteta/akademije razmatra podnesenu prijavu, te, ukoliko je prihvati, donosi odluku o uslovima kandidata i podobnosti teme za izradu magistarskog rada, imenuje mentora, nakon čega kandidat nastavlja s radom/istraživanjem teme magistarskog rada.

(2) Prilikom razmatranja prijave, NNV/UNV fakulteta/akademije utvrđuje naučnu utemeljenost predložene teme, strukturu i njeno obrazloženje, metodološke uzuse i podobnost kandidata za njenu izradu, kao i kadrovske potrebe Univerziteta, odnosno, drugih pravnih subjekata i šire društvene zajednice.

Član 215. (Mentor)

(1) *Mentor* kandidatu, po odobrenoj temi magistarskog rada, može biti nastavnik koji je izabran u naučnoj oblasti iz koje se radi magistarski rad, kao i nastavnik s drugog univerziteta, kompetentan za naučnu oblast iz koje se radi magistarski rad, a koji su učestvovali u realizaciji nastave magistarskog studija. U proceduri prijave magistarskog rada potencijalni mentor dužan je dostaviti svoju bibliografiju radova radi ocjene njegove kompetentnosti.

(2) Ukoliko je magistarski rad multidisciplinaran, može se odrediti i *komentor*, izabran u naučnoj oblasti iz koje se radi magistarski rad.

(3) Mentor vodi kandidata u njegovom teorijskom i istraživačkom radu i pruža mu pomoć u cjelokupnom procesu izrade magistarskog rada.

(4) U slučaju da mentor odsustvuje u procesu izrade rada, duže od 3 (tri) mjeseca, ili u drugim slučajevima njegove spriječenosti koji mogu dovesti do zastoja u izradi magistarskog rada, kandidat ili mentor mogu podnijeti zahtjev za promjenu mentora, o čemu odlučuje NNV/UNV fakulteta/akademije.

Član 216. (Magistarski rad)

Magistarski rad predstavlja samostalan naučno-istraživački i stručni rad kandidata, kojim on pokazuje da je ovladao određenom problematikom i da može samostalno da postavlja i rješava naučno-istraživačke i stručne probleme/zadatke.

Član 217. (Rokovi)

(1) Magistarski rad može se predati na ocjenu i daljnji postupak najkasnije u roku od 3 (tri) godine, računajući od dana odobravanja prijavljene teme magistarskog rada, ukoliko je kandidat položio sve ispite i izvršio sve finansijske i druge obaveze, predviđene studijskim programom i opštim aktima Univerziteta.

(2) Na molbu kandidata, NNV/UNV fakulteta/akademije može produžiti rok iz prethodnog stava, najduže još 1 (jednu) godinu, iz opravdanih razloga (objektivne okolnosti istraživanja, porodiljsko odsustvo, teža bolest i sl.).

(3) Ukoliko kandidat ne preda magistarski rad na ocjenu, u rokovima utvrđenim st. (1) i (2) ovoga člana, postupak za sticanje akademskog zvanja magistra iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti, obustavit će se rješenjem dekana, odnosno rukovoditelja Vijeća.

Član 218.
(Jezik)

Magistarski rad treba biti napisan na jednom od službenih jezika BiH ili na jednom od svjetskih jezika.

Član 219.
(Komisija za ocjenu i odbranu magistarskog rada)

(1) Kada kandidat preda završen magistarski rad, NNV/UNV fakulteta/akademije, odnosno Vijeće postdiplomskog studija Univerziteta, obrazuje komisiju za ocjenu i odbranu magistarskog rada (dalje: komisija za ocjenu i odbranu), u roku od 30 dana od dana njegove predaje.

(2) Komisija se, u pravilu, sastoji od predsjednika i 2 (dva) člana, od kojih je jedan član mentor (koji ne može biti predsjednik), te jednog zamjenika predsjednika/člana.

(3) Kada se radi o multidisciplinarnoj magistarskog rada, komisija za ocjenu broji do 5 (pet) članova, uključujući i predsjednika.

(4) Predsjednik i članovi komisije mogu biti u naučno-nastavnom zvanju docenta, vanrednog profesora, redovnog profesora i *professora emeritusa*, od kojih je većina iz uže naučne oblasti kojoj pripada tema magistarskog rada.

Član 220.
(Pisani izvještaj komisije za ocjenu i odbranu)

(1) Komisija za ocjenu i odbranu pregleda magistarski rad i podnosi pisani izvještaj NNV/UNV-u fakulteta/akademije, odnosno Vijeću postdiplomskog studija Univerziteta, u roku koji ne može biti duži od 30 dana.

(2) U izvještaju iz prethodnog stava, kojeg mora podržavati većina članova, komisija za ocjenu i odbranu može predložiti da se rad prihvati i kandidatu omogući njegova odbrana, da se rad vrati kandidatu na doradu/dopunu ili da se rad odbije.

(3) Član komisije za ocjenu i odbranu koji ne podržava izvještaj iz prethodnog stava ovoga člana, a za kojeg se opredijelila većina članova, obavezan je svoje mišljenje izdvojiti i dostaviti u pisanoj formi.

Član 221.
(Odluka o prihvatanju, vraćanju na doradu/dopunu ili odbijanju izvještaja)

(1) Na osnovu prijedloga komisije za ocjenu i odbranu, NNV/UNV fakulteta/akademije, odnosno Vijeće postdiplomskog studija Univerziteta, donosi odluku o prihvatanju, vraćanju na doradu/dopunu ili odbijanju izvještaja, s odgovarajućim obrazloženjem.

(2) Odluka NNV/UNV-a fakulteta/akademije, odnosno Vijeća Univerziteta, iz prethodnog stava jeste konačna.

Član 222.
(Vraćanje magistarskog rada na doradu/dopunu)

(1) Ukoliko NNV/UNV fakulteta/akademije, odnosno Vijeće postdiplomskog studija Univerziteta, vrati kandidatu rad na doradu/dopunu, može proširiti komisiju za ocjenu i odbranu doradenog/dopunjenog magistarskog rada.

(2) Ukoliko se rad vrati na doradu/dopunu, kandidatu se utvrđuje rok za okončanje dodatnog rada, koji ne može biti duži od 3 (tri) mjeseca.

(3) Kada komisija za ocjenu i odbranu primi doradeni/dopunjeni magistarski rad, dužna je sačiniti izvještaj o ocjeni i podnijeti ga NNV/UNV-u fakulteta/akademije, odnosno Vijeću postdiplomskog studija Univerziteta, u roku od 30 dana od dana prijema takvog rada kojeg podržava većina njenih članova.

Član 223.
(Zahtjev za odobravanje nove teme magistarskog rada)

(1) Ukoliko se rad kandidata odbije ili kandidat iz nekih drugih opravdanih razloga ne doradi/dopuni već prijavljeni rad, u roku iz stava (2) prethodnog člana, kandidat ima pravo da podnese zahtjev za odobravanje nove teme magistarskog rada.

(2) Mogućnost iz prethodnog stava kandidat može koristiti samo jedanput.

Član 224.
(Komisija za ocjenu i odbranu magistarskog rada)

(1) Kada NNV/UNV fakulteta/akademije, odnosno Vijeće postdiplomskog studija Univerziteta, prihvati afirmativan izvještaj komisije za ocjenu i odbranu magistarskog rada, zakazuje javnu odbranu rada pred komisijom za ocjenu i odbranu magistarskog rada.

(2) NNV/UNV fakulteta/akademije imenuje sekretara za odbranu magistarskog rada.

Član 225.
(Odbrana magistarskog rada)

(1) Uz donošenje odluke/odluka iz prethodnog člana, NNV/UNV fakulteta/akademije, odnosno Vijeće postdiplomskog studija Univerziteta, na istoj sjednici, utvrđuje datum, vrijeme i mjesto odbrane, s pozivom kandidatu da pristupi odbrani, u roku koji ne može biti kraći od 15 (petnaest) dana, niti duži od 2 (dva) mjeseca, računajući od dana održavanja sjednice.

(2) Magistarski rad se izlaže javno u prostorijama Univerziteta ili na drugoj lokaciji koju odobri NNV/UNV fakulteta/akademije, odnosno Vijeće postdiplomskog studija.

Član 226.
(Oglas o odbrani magistarskog rada)

(1) Sekretarijat fakulteta/akademije, odnosno sekretar, odnosno Vijeće postdiplomskog studija Univerziteta, objavljuje oglas o odbrani magistarskog rada najkasnije 7 (sedam) dana prije datuma zakazane odbrane, na oglasnim pločama svih fakulteta/akademija/visokih škola i Univerziteta, te na njegovoj web stranici.

(2) Oglas iz prethodnog stava sadrži podatke o kandidatu, naslov rada, dan, vrijeme i mjesto odbrane, naznaku da je njegova odbrana javna i prisustvo slobodno, kao i mogućnost pregleda rada.

Član 227.

(Obustavljanje postupka za sticanje naučnog/umjetničkog stepena magistra)

Ukoliko kandidat ne pristupi zakazanoj odbrani magistarskog rada, a razloge ne opravda, dekan će rješenjem obustaviti postupak za sticanje naučnog/umjetničkog stepena magistra iz naučnih, umjetničkih i stručnih oblasti, te kandidatu vratiti podneseni magistarski rad.

Član 228.

(Tok odbrane magistarskog rada)

(1) Odbrana magistarskog rada pred komisijom sastoji se iz dva dijela: I (prvi) dio - usmena prezentacija rada, i II (drugi) dio - odgovor na postavljena pitanja komisije za ocjenu i odbranu.

(2) Kandidat je odbranio magistarski rad ako je većina članova komisije za ocjenu i odbranu afirmativno ocijenila odbranu, odnosno kandidat nije odbranio magistarski rad ukoliko je većina članova komisije neafirmativno ocijenila odbranu.

(3) Ako magistarski rad nije odbranjen, kandidat može prijaviti novu temu najranije 1 (jednu) godinu, a najkasnije 2 (dvije) godine, od dana saopštavanja neafirmativne ocjene odbrane.

Član 229.

(Diploma i dodatak diplomi o završetku drugog ciklusa studija)

Kandidatu koji je odbranio magistarski rad, izdaje se diploma i dodatak diplomi o stečenom akademskom/stručnom/umjetničkom zvanju magistra iz odgovarajuće oblasti, a u skladu s Pravilnikom o studiju.

Član 230.

(Postupak osporavanja/oduzimanja stečenog naučnog stepena magistra)

(1) Ako se, nakon odbranjenog magistarskog rada, pojave opravdane sumnje da završni magistarski rad nije samostalan rad kandidata, može se pokrenuti postupak osporavanja/oduzimanja stečenog akademskog/stručnog/umjetničkog zvanja magistra.

(2) U slučaju iz prethodnog stava, NNV/UNV fakulteta/akademije određuje komisiju od 3 (tri) člana, koja ispituje osnovanosti sumnje u samostalnost izrade magistarskog rada.

(3) Komisija iz prethodnog stava, imenuje se analognom primjenom člana 224. ovoga Statuta, s tim što njen sastav ne mogu činiti nastavnici koji su bili u sastavu komisije za ocjenu i odbranu spornog rada.

Član 231.

(Izvještaj komisije)

(1) Izvještaj komisije iz stava (2) prethodnog člana, predstavlja osnov za odgovarajuću odluku NNV/UNV-a fakulteta/akademije.

(2) Ako komisija iz prethodnog člana utvrdi da je sumnja neosnovana pisano će obavijestiti NNV/UNV fakulteta/akademije Univerziteta, koje će obustaviti postupak i o tome obavijestiti kandidata.

(3) Ako komisija utvrdi da magistarski rad nije samostalan rad kandidata, podnijet će o tome izvještaj NNV/UNV-u fakulteta/akademije Univerziteta, s prijedlogom za oduzimanje akademskog /stručnog/umjetničkog zvanja magistra.

(4) NNV/UNV fakulteta/akademije Univerziteta, u roku od mjesec dana, razmotrit će izvještaj komisije, te ukoliko ne prihvati izvještaj komisije, donijet će odluku o obustavljanju daljnjeg postupka, a ukoliko prihvati izvještaj komisije, donijet će odluku o oduzimanju akademskog/stručnog/umjetničkog zvanja magistra i poništenju diplome.

(5) Na sjednicu NNV/UNV-a fakulteta/akademije Univerziteta poziva se i lice kome se osporava akademsko/stručno/umjetničko zvanje magistra, s tim da se sjednica može održati i u njegovom odsustvu, ako pravovremeno ne opravda svoj izostanak.

(6) Odluka iz stava (4) ovoga člana objavljuje se u javnim glasilima, na oglasnoj ploči i web stranici Univerziteta.

POGLAVLJE IV. STUDIJ TREĆEG CIKLUSA (DOKTORSKI STUDIJ)

Član 232. (Studij trećeg ciklusa)

(1) Na Univerzitetu, odnosno fakultetima/akademijama, organizuje se studij trećeg ciklusa – doktorski studij (dalje: doktorski studij).

(2) Doktorski studij se organizuje i izvodi za redovne studente, ali i za vanredne studente, studente učenjem na daljinu, ili kombinovanjem ova tri načina studiranja.

(3) Doktorski studij se organizuje i izvodi kao trogodišnji, a pravo upisa imaju kandidati koji su na dodiplomskom i magistarskom studiju ostvarili 300 ECTS bodova.

(4) U realizaciji nastave doktorskog studija učestvuju nastavnici izabrani u zvanje redovnog profesora, vanrednog profesora ili *professora emeritusa*.

Član 233. (Upis na doktorski studij)

(1) Upis na doktorski studij vrši se na osnovu javnog konkursa kojeg raspisuje Senat, na prijedlog NNV/UNV-a fakulteta/akademije.

(2) Pravo upisa na doktorski studij imaju kandidati sa završenim II (drugim) ciklusom studija.

(3) Kandidat koji je ispunio uslov iz prethodnog stava, ima pravo upisa i na doktorski studij iz drugih srodnih oblasti koje se razlikuju od oblasti studijskog programa drugog ciklusa studija koji je završio, pod uslovima koje, na prijedlog fakulteta/akademije koji realizuje doktorski studijski program, utvrdi Senat Univerziteta.

Član 234. (Zajednički studijski program doktorskog studija)

(1) Univerzitet može učestvovati u organizovanju i izvođenju zajedničkog studijskog programa doktorskog studija s drugim visokoškolskim ustanovama koje su matične za odgovarajući studijski odsjek, o čemu odluku donosi Senat Univerziteta, na prijedlog katedre koja je matična za određeni zajednički studijski program.

(2) Zajednički studijski programi doktorskog studija mogu se organizovati i izvoditi na Univerzitetu, iz naučnih, odnosno umjetničkih oblasti, za koje su fakulteti/akademije/visoke škole matični, na osnovu odluke Senata, po zajedničkom prijedlogu NNV/UNV-a fakulteta/akademije.

(3) Procedure, uslovi za upis kandidata i druga pitanja koja se odnose na doktorski studij, bliže i detaljnije uređuje se Pravilnikom o studiju.